

KIRÁNDULÁS KARAPANCSÁRA.

Irta: ONDRUS GYULA.

PORFELHŐBE vezetett a szekér, mely bennünket ez évi június hó elején a reggeli órákban a gazdag Bácska dunamenti részében gyors iramban röpített Karapancsa felé. De a Kánaánnak az út két oldalán el-elmaradozó részei szomorú képet mutattak. A zabtablákat sűrűn lepi el a vadrepce, a zabszálak fejletlenül és fonnyadtan csüggenek alá, hervadt a gyengén kibújt kukoriaczaszál, rövid, ritka a kínjában érő buza- és rozskalász. Egy kerek hónapja nem hullott rájuk csak egy szemnyi eső! Hol marad a magyar Alföld buja termése! Hol a Duna mentén azelőtt oly gyakran lehulló áldásos csapadék? Az állítólag lassan-lassan kihülő nap kánikulai forrósággal veti sugárözönét a száraz avarra, a bizalmasan tiszta, felhőtlen égboltozatról.

Minket, a kocsin ülőket, kétféle vágó hajt Karapancsára. Egyrészt keressük a vízi szárnyasok világát, másrészt látni akarjuk azt a megihletett helyet, hol világrengető császárok hódoltak vadászati szenvedélyüknek. A bácskai részen már keserű tapasztalatokat szereztünk a vízi vadak világát illetőleg. Minden lecsapolva, kiszáritva, a szőke Duna szűk határok közé szorítva! Hol találjon itt zavartalan, biztos tanyát a gém, ibis, a kormorán? Hát még a vízi szárnyasok kivesző félben levő királynéja, a kócsag? Elkésérít minket a kultúra, mely mindent termővé, dúsan fizetővé akar varázsolni és szent meggyőződésünkké válik, hogy ezt a szörnyű szárazságot is az örökös lecsapolás, kiszáritás idézte elő.

No de majd Karapancsán! Gyerünk, gyerünk! Hisz itt a fenséges úr első sorban a fővadat óvja, tenyészt. A kultúra tehát még nem nyulhatott be polypszerű karjaival erre a vadászati szempontból ideális birtokára. Már pedig tudjuk, hogy itt a nádasok, lápok óriási területeket alkottak, amelyben valamikor biztos tanyát lelt a csikász, menedéket a szegénylegény. Melyben pedig még most is bizonyosan kényesen, kedvesen lépegetnek a vízi szárnyasok hóbitás ezrei, csereg a vízi kígyó, víjog a pólímadar. Gyerünk hát, gyerünk!

Felüdülve hajtunk be az árnyas, százados nyár-, kőris-, tölgy- és fűzfáktól szegélyezett erdei útra, vágunk keresztül a végtelenbe nyúló hosszú kaszálókon és meghatottan állunk meg az új vadászkastély előtt. Le a kalappal! Örömmel üdvözlünk büszke Karapancsa, a magyar hazának eme megszentelt helye, hol már oly sokszor keresett szórakozást, talált pihenést gondjafeledten a leghatalmasabb császár! Óvatosan szállunk le kocsinkról, hátha eltapossuk az ő lábnyomát?! Az uradalom főerdésze

kitüntető szivességgel fogad. Nagyon örül jövetelünknek s igéri, hogy Karapancsát, mint látnivalót, szívesen bemutatja, de már szárnyast, sem vizit, sem szárazföldit még hajtani sem képes élénk. Ornithologusunk megdöbben. A szomszéd szobában villásreggelihez terítenek, durrog a sörösüveg dugasza és ő... még útközben kijelentette, hogy addig sem nem eszik, sem nem iszik, míg nemes zsákmányt nem lő tuczatszámra. Nem is közönségeset. Válogat. Ha nem is lesz kócsag, legalább ibis, kormorán, selyemgém, vízisirály stb. Esetleg általunk szintén nagyon keresett ritka szárazföldi madarak. És én csupa malicziából ezt a határozott kijelentést a hölgyekkel is közöltem. Étvágya pedig van bőven. Tengely fölött ültünk a szekéren és az a kitünő (!) bácskai uton gördült végig. Hát még a szomjúság 32 fokos melegben! Szerencsére a hölgyek azonnal a látnivalók után sietnek s mi azalatt kénytelen-kelletlen az enni- és innivalókhoz ülünk. Reggelizés közben azután mégis megvigasztal bennünket némileg a vendégszerető házigazda. Tud két kerecseny-sólyomfészket, melyben kicsinyek vannak. Nem maguk a sólymok rakták, hanem a király, a réti sas. De a sólyom kizavarta föl-kent urát palotájából és maga ütött benne tanyát.

Hiszen ez nagyszerű dolog. Siessünk oda! Még egy pohár ürül és titokban, hogy a hölgyek észre ne vegyék, kihajtottunk az erdészlak udvarából. Árnyas, de rázós erdei utakon elérjük az első fészket. Vén, kiszáradt nyárfa, három, égnek meredő ága között rakott az *Aquila alicilla* fejedelmi tanyát. Hosszúkás, tyúkborítóhoz hasonló fél-szer ez, most elhagyottnak látszik, de bizonyosan benne vannak a fiatalok és hamar visszatér majd ide a gondos, aggódó anya. Engem a fa alatt hagynak, ők mennek a másik fészkekhez. Elrejtőzöm. Mikor rejtekhelyemet egy kis óra múlva elhagytam, a nyakszírtmerekedés tüneteje mutatkoztak rajtam. Hogyne! A vadászszenvedély hatása alatt közel egy óráig mereven nézni fölfelé egy 30 méter magas fa csucására. És még hozzá nem látni semmit. Csak a száraz ágakat és az üres fészket. Ezek felültettek! Őlt a sárga irigység. Eddig már bizonyosan lelőtték a szegény sólyommamát és kiszedték a kicsinyeket a másik fészkekből. Lövést ugyan nem hallottam s ez némileg megnyugtató. De ki tudja milyen távolságra vannak tőlem, hátha a lövés nem is hallatszik ide?! — Még alig volt időm kiegyenesítgetni megmerevedett nyakszírtmetem, mikor hátam megett megszólal egy bánatos hang: «Bizonyosan a te fészkedben vannak kicsinyek, fel kell emberünknek mászni a fára, mert én egyébre, mint nyakficzamra nem tehettem szert a másik fészeknél!» Meg voltam vigasztalódva. De persze érzelmeimnek nem adtam hangos kifejezést!

A házigazda avval vigasztal, hogy délután bizonyosan kedvezőbb lesz az eredmény, most menjünk ebédelni.

Pazarul terített asztal várt reánk. Bár zsákmány nem volt, mi minden fogadalmat szegre akasztva, alaposan hozzáláltunk az enni és innivalókhoz. Ebéd után a kedves háziasszony spiritisztikai előadással gyönyörködtetett bennünket. Kisértetiesen kopogott a szék, illetve a szellem és a feltett kérdésekre találó válaszokat adott. Még hozzá mindenféle nyelven. Életében bizonyosan philologus volt. Nekünk legkeservebben esett, hogy arra a kérdésre, mit lövünk délután, határozott «semmit»-tel felelt. De ez nem csüggesztett el. Azért is lefőzzük a szellemet. Mielőtt a délutáni vadászatot

megkezdtek volna, az új főhercegi kastélyt tekintettük meg. Százados nyírfákkal övezett, széles tisztás közepén épült, két emeletes, zöld redőnyös épület ez, a tetőben még mauzard szobákkal.

Bécsi építész műve, minden különösebb stylus nélkül. Mi legalább nem tudunk rajta ilyet felfedezni. Széles lépcsőkön jutunk a kandallóval fűthető lépcsőházba, melyből jobbra-balra nyílnak a tágas, izlésesen festett szobák és a különböző mellékhelyiségek. Berendezve még nincsenek, de a nyár folyamán okvetlenül el kell készülni vele, valamint a kastély környezetének most folyó parkirozásával is, mert a szarvasbögés idejére magas vendégeket várnak.

Négy óra körül ültünk kocsira, hogy behajtsunk a vizek világába. Mikor az első töltésre befordultunk, mely az egyik végtelenbe nyúlni látszó nádast átszeli, balról a vizekben derékig gázoló embereket láttunk, kik kaszálták a nádat. Hát ez mi? Halastó. Tisztítva lesz, hogy sima víztükröt nyerjenek. Megdöbbenve tekint rám az ornithologus. Kaszálják a nádat! Tisztítják a vizeket! Isten veled ibis, kócsag, kormorán. Nem is láttunk ezekből csak egyet is az egész hosszú, másfél órás út alatt. A dunai töltésre felkerülve, végre egy árva gém gunnyaszt a töltés lábánál. Odafüstölök és ő vigan száll tovább általános derűtség közepette. Na én lemondok a további lövöldözésről, mert itt azt a pár szárnyast is, a mi van, megbabonázta a szellem. Kékvarjura, búbosbankára lödöttünk azután még, de semmi eredményt nem tudtunk felmutatni. Én, aki csak egy pár nappal azelőtt kapásból pozdorjává löttem a feldobott kicsi üveget! Hát még az ornithologus, aki bejárta Indiát, Ceylont és csodálatos lövésekkel lötte a szárnyasokat halomra. Eh, gyertünk vissza a kéklábúakhoz. Mindkét fészket újból teljesen üresnek találtuk. A második fészektől azonban mintegy 100 lépésnyi távolságra egy harmadik sasfészek tűnt szemünk elé, amelynek szélén mereven ült két sasfiók. Nem csipog, nem vergődik, nem tesz csak egy szárnycsapást sem. Komoly méltósággal tekint mindkettő reánk, meg sem moccan csak egyik is; nem illik a királyfihoz, hogy idétlen mozdulatokkal rontsa tekintélyét, komolyan gondolkozik afelett, hogy fog uralkodni, ha kirepül a királyi kastélyból és elfoglalja légi birodalmát. Mikor közeledünk a fészekhez, nagy árnyék vetődik a földre. Az anyasas száll át fejünk felett, aggódva kicsinyein. Megül a legközelebbi fán és mereven tekint le reánk.

Őt bántani nem szabad; de a fiatalok közül ha le tudjuk valamelyiket teríteni, az meg van engedve. Óvatosan huzódik az ornithologus a fészek alá. Eldördül az express és az egyik fióka széles szárnycsapásokkal bukik vissza a fészekbe! Alásszolgája. Azt ugyan ki nem vesszük onnan, hacsak a mamája ki nem veti majd. Magunkban átkozva a kérlelhetetlen szellemet, búsan hajtsunk haza és csak az a gyönyörű látvány villanyoz fel újra, mikor egy pompás szarvascsorda vág át előttünk az úton.

Csakugyan minden zsákmány nélkül kerültünk tehát vissza az erdőszlakba. Alkonyodik. Kedélyes ozsonna után felkerekedünk, a szíves látást sokszorosán köszönve búcsúznak és a látottakon elmerengve, szótlanul hajtsunk vissza a Bácska gazdag, de most száraz, kiaszott földjére.

